

[דברים שנכתבו כתגובה לוויכוחים בנושאים של כיוון דתי אמוני וחברתי (יציאה לנח"ל) (פשרנות 1965)]

מרים יקרה!

יש לו לאדם רגעים של נשמה יתרה של התעלות, מעין קדושה, ואז הוא יכול ליצור ולפעול מה שאין בכוחו לעשות מתוך מימד של חולין, את הרגעים האלה אני רוצה להנציח כאן עתה. את שאמרתי פעמים הרבה מתוך רוגז ועצבנות ואת שלא אמרתי עד כה, כאן עתה מתוך ישוב דעת ורגש של עוז נפשי ומוסרי אני מוסר לך.

פעמים אין ספור אני נכנס למעין תחושה של רצון להיצמד אל הכל בכל, להכות בגלי הקיום שלי בכל אתר ולהיות אזרח העולם בכל מקום. לעתים זו תחושה קוסמת ולעתים תחושה מעיקה וכואבת. כשאדם מגדיר או משייך עצמו למסגרת מסוימת כשהוא נוטל על עצמו חובה כלשהיא (והדבר מתחיל מן הפרטים הקטנים ביותר ועד למסגרת של השקפת עולם) הוא מרחיק עצמו מאין-ספור דרכים אחרות. כשהוא משליך עצמו לתוך הוויה מסוימת הוא הרחיק עצמו מהוויה אחרת כיוון שאין אדם לן הן מבחינה פיסית והן מבחינה נפשית אלא בחיים עצמם. אם הוא בחר לו דרך חיים, אם הוא עיצב לו מציאות מסוימת, אם הוא נמשך למשהו בעקבות נסיבות מסוימות, יכולת נפשית וזיקה נפשית – הרי עקר עצמו מהשתייכות לפלג אחר. ויש בעקירה זו כאב חזק וחוסר רצון להשלים עם כך. אדם מתבגר אך ורק עם ההשלמה במציאות. חותם הבגרות נטבע בו עם הכיבוש העצמי של הדרך בה בחר או נבחר והעמידה בה היא היכולת להיכנס למעגל החיים ולעמוד מולם ואתם.

יש יכולת לערוק מן המציאות. האחד הוא הילד היכול לחיות בעולם הדמיון ולערב את המציאות בחלום, אך זוהי הנפש הלא-בשלה. והדרך השנייה נקנית במחיר יקר מאד, במחיר החיים. חולי-הרוח הם העריקים מהסוג השני – הם חיים בעולם שלהם, במציאות אחרת אך ויתרו על החיים בממשותם. כך הופכים ההשלמה עם מגבלות אנוש ויכולת העמידה, לתנאים יסודיים בהווה האנושית.

כל אדם עובר משברים אין ספור. הלידה היא משבר אשון אחר-כך היניקה הגמילה, משחק בבובה, משחק בחול, טבילה בים, גן (כניסה לחברה) וכו' וכו' עד המשבר האחרון שהוא המוות. בדרך-כלל המצב הנורמאלי הוא שכל המשברים הטבעיים האלה אינם גלויים בצורה מוחצת [מוחצנת?] וכך אדם מתגבר עליהם שלב אחר שלב באורח טבעי ורק התוצאות ניכרות בו, וכך נבנים חיינו נדבך אחר נדבך ללא הרף. אם המשבר הוא גלוי – המלחמה בו קשה יותר כיוון שכאן מופעלים כבר כוחות פחות אינסטינקטיביים ומשום כך פחות חזקים ומלאי עוצמה. אם לא יתגבר האדם קורה מה שנקרא "טראומה" – כלומר מעין פצע נפשי המפריש מפעם לפעם את הפרשותיו ומרעיל את נפש האדם מידי פעם מחדש, ועל כן צריך להילחם בחזקה.

היהדות שלנו מכירה את נושאי תורתו, היא מכירה היטב ב"דיברה תורה בלשון בני-אדם" ועל-כן יודעת את התביעות שיש לתבוע מאדם. אך הדרישה היסודית מכל וכל זוהי השלמות. זהו הצו "והי בהם" וזהו הצו "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" הן פיסית והן רוחנית. עולם היהדות, שלא כעולם הנצרות, אינו עולם סגפני, מזירי ומתנכר למהות האדם. היהדות תובעת רק לקד את החיים ולחיות בתוך החיים ולא מחוצה להם כשהם אוצרים בתוכם את מימד הקדושה הנוצר על-ידי השלמות שלך בכך שאתה בהכרתך רואה כך את החיים (בדרך הבחירה החופשית)

הקב"ה כרת עם אברהם אבינו, ברית. הקב"ה עצמו כרת ברית עם האדם, כלומר: הקב"ה עצמו נכנס כאילו לברית עם האדם. והאדם יום יום מקבל על עצמו את הברית מחדש, יום יום הוא מקבל על עצמו עול זה וכורת את הברית. וכאן הבחירה, כפי שאמרתי, היא המנתקת אותי מדרכים אחרות (אינני יכול לחבוק הכל). בחירה חופשית, ולהיות שרוי בכלל – זהו תרתי דסתרי. השאיפה הראשונית היא שלימות, אבל בחירה חייבת להיות, הגדרה ברורה צריכה לבוא "ובחרת בחיים" הספק הוא אב כל חטא והרס כל פינה טובה.

את הגדרת עצמך למסגרת מבויתת, מסגרת זו היא השקפת עולם, היא אורח חיים, היא מציאות

חברתית והיא המיקום האנושי שלך בתוך העולם . הגדרת עצמך באופן טבעי כיון שהזיקה הנפשית שלך השליכה אותך למסגרת זו כיוון שהחיים הובילו אותך אליה . את אחת המיצגות של החוג אליו את משתייכת , את מרגישה בו טוב ואוהבת את העולם הזה . מאידך , מובן מאליו הוא שאת חסרה משהו , חסר לך טעם של אחדות נעלה , של עולם ללא פקפוק של מה שנראה לך כדרגה גבוהה , טובה ושלימה יותר ובמיוחד כאשר שיחות מוסר מכות לך ללא הרף על הנפש ואינן נותנות לך מנוח .

געגועים כאלה מרגיש כל אדם , וכבר עמדתי על-כך בהתחלה , גם אני נכסף לדברים מעין אלה , אלא שאין בהם קיום ממש. את עצמך יודעת שאין בך כל כוח נפשי , יכולת נפשית , ואין בך גם את הרצון (מחוץ לאותם געגועים של כלות-נפש) לצאת מן המעגל בו את שרויה בכל הוויתך ולהיכנס למעגל חדש . אין כל יכולת אובייקטיבית ובעיקר אין כל יכולת סובייקטיבית .

וכאן את צריכה להכיר בהכרה מוחלטת שאין הלבטים סימן רע . להיפך – לבטים הם סימן מעודד , הם מוכיחים על ריקמת-חיים פורייה ושאינה מנוונת . הם מוכיחים על יצירה ולא על דריכה במקום . אלא שאת חייבת להיבנות על ידם ולא להיפך

גם אני שמעתי שיחות , גם אני עיתים בניתי לי עולם שכולו טוב , אלא שלא מזה נבנים ולא כך מתבגרים . גם אלה המייצגים בפניך את הצד השני – האב שפירא והרב סלומון וכיוצא באלה [בתיכון צייטלין] יתבעו ממך את ההליכה עמם. הפ לא יסתפקו במעין תשלום דל של פיצויים נפשיים שאת מעניקה לעצמך ובכך הורסת את עצמך . הם יקבעו : את באה איתנו , או לא ? ודומני שהנח"ל הוא העדות הטובה ביותר לאחד העקרונות הפסולים על-ידי חוג זה – פסילה עקרונית ומהותית . את מהססת בדברים מסויימים בצורה שאינה בריאה והצרה היא כאן שאת פוסעת לאחור לתחום הספק במקום לתחום ההשלמה וזהו איבוד מוחלט לדעת .

הספק רחוק מן היהדות ורעל נפשי לאדם . אם תקבלי על עצמך במסגרת בה את נמצאת וחפצה בה , את ההשתלמות [?] העצמית , הידיעה הברורה הרצון של חתירה קדימה – תמצאי את עצמך . לא להסתגף , לא להחזיק את החבל בשתי קצוות שאינן יכולות להתאחות . לא לאנוס את עצמך ולהכניס את שנינו למעגל קסמים , שאת מחפשת מי שיתח אותו ומיד מכניסה עצמך לתוכו מחדש . [קטע לא מובן]

לא הברכה ולא נטילת ידיים הם העיקר כאן , לא נשיקה ולא חיבוק הם העומדים למכשול . לא על אלה לענות אותך . כאן קובעת בראש וראשונה ההכרה שעליה יש לך תשבה עובדתית ברורה : " הלנו את או לצרינו" ואין מנוס מתשובה , כי התשובה היא הכניסה למעגל , וחוסר תשובה הוא עולם פגום וחיבוטים אין סופיים ההורסים יסודות ואינם בונים ולא כלום. ואם כך: מה הועילו חכמים בתקנתם? רצית לתקן ונמצאת מקלקלת והורסת גם מה שמצוי בידריך.

אין כאן ענין של דרגות , של עד כאן אנני מוכנה לפסוע ומכאן ואילך אינני מוכנה לעשות בגלל יסורי מצפון והשפעות של מורים וכו' . הדרגות אינם ממש ואת יודעת זאת . זהו ניסיון נואש לתפוס את הצל של עצמך ולאחוז בו חזק – אלא שבכך לא הצליח עוד איש. אם את מוכנה לצעוד עם הרב שפירא קבלי על עצמך השקפת עולמו (בטוחני שגם שם יצוצו לבטים ואינני יודע אם בקנה מידה פחות מאשר אצלנו. כיוון שלבטים תכונות חשבון הם ובלעדיהם לא יתכנו גם שכר וגם עונש , הלבטים הם חלק בלתי נפרד מגורל אנוש והיהודי אינו פטור מהם) אלא שאת רחוקה מאד מהשקפת עולם זו . את שייכת לה=נו במהותך ואינך יכולה להתכחש ועל-כן הלחמי ועל-כן התבגרי והשלימי ונסי לתקן לפעול למען טיהור עולמנו שלנו. עלייך לדעת ולהכיר בעובדה , שאיננו יכולים לברוח מגורל האנוש שלנו , איננו יכולים לברוח מעצמנו. דומני שגדולתנו היא היכולת לקבל על עצמנו את הוויתנו האנושית , "הבשר-ודמית" [של בשר ודם] .

ההשלמה עם המגבלות הביולוגיות שלנו היא הפיסגה הרוחנית של האדם . עליך לדעת לקדש את החיים בהם את שרויה ולדעת איך לעמוד ומה לעשות ? לא הרב ולא אף אדם בדבריו יכול יכול לעמוד במקום האדם ולהתגבר על משאו הביולוגי , האנושי . כאן דברים יכולים להיות מעוררים ובונים . את יכולה לשאוף ליתר שלימות בעולם שלך , אך לעולם לא לברוח מעצמך ולהימלט ממהותך הרודפת אותך בתוכך. ההכרעה שלך נתנה כבר , כל שינוי הוא בלתי אפשרי לחלוטין (עצם הצורך בחבר , עצם המחשבה המבהילה על "שידוך" [שידוך] וכיוצא באלה , נח"ל וכו' וכו') כל הדברים שייכים כבר לריקמת עולמך הפנימית , ומכאן והלאה יש צורך בנטילת אחריות עצמית , קבלת העול שנטלת על עצמך עד תומו.

והעול הפיסי-ביולוגי הוא אחד מהם , ובלעדיו אין תקומה לאנושות .
..... את הרי מכירה גם את היופי שבמבנה החיים החברתיים שלנו ואת העוצמה החבויה בהשקפת
העולם שלנו. השמחה הטבעית של חינוך די-חופשי , ומעורב במידה מסויימת , את חוסר הכפיה
האמונתית ומתוך כך רצון להגיע לשלמות הכרתית גבוהה יותר ועד ועוד . מובן שיש כאלה שמערכת
עולמם שונה בתכלית , אך איננו יודעים מה טוב יותר , רק לאלוקים פתרונים !!! ומי יודע אם לא השלמות
כשהיא נבנית מהכרת העולם שלנו בריאה ושלימה יותר ?
כל-כן חובת ההשלמה בלתי נמנעת וחייבת לבוא , לא באונס , לא מתוך הדחקה , אלא מתוך ראיית הכל
בפרספקטיבה נכונה, מתוך הכרה כזו תצמח הבגרות ותצעדי צעדים בריאים ולא מאוששים [? אולי
מהוססים?] יש מקום לשיפורים ושיפוצים לאין קץ , עשי זאת בביתך שלך , ביתך הנבחר , כי חוסר הכרה
בעובדות אין פירושו לא קיים – אלא החרפת נמצב הרקיים.

ומכאן באופן טבעי , קצת עלינו .
גם בנקודה זו שהיא תולדה של כל הבנין הקודם , אני תובע מעצמי שלמות עצמית . אני תובע מהרקמה
שלנו את ההשתלבות האורגנית למסכת אחת של צמיחה טבעית ובריאה
יש צורך בהשפעה הדדית והתלות ההדדית היא בלתי נמנעת ורצויה . נלמד ליצוק יופי וטהרה לתוך
המסכת שארגנו . נלמד לוותר זה לזו , לדעת להתהלך האחד עם השני . להאמין ולהתמסר בכל ישותינו
וכך לצעוד יחד על משעול בטוח ודרך ישר .
אני בז ולועג לשיטחיות הקלוקלת של חברות כפי שהיא מצטיירת בעיני המון הדרדקים , אלה הם שיירי
משחקי בובות שטרם עבר זמנם חסרי כל עומק ורצינות בונה ובעלת תוכן . ההוויה שכל אחד מאיתנו
נושא אתו כבדה מנשוא אפילו לעצמו , וכיצד יטיל על עצמו גם את הווית האחר ? אלא דווקא שותפות
בריאה היא המאפשרת לו לשאת ולעמוד אף בהוויתו שלו
לא בהשפלת ראש - אלא בראש מורם , לא ביד מהססת – אלא בוטחת , לא בנשיכת שפתיים – אלא
בנכונותם נגיע למקום שנגיע.
אני חדור אמונה שיש טעם בבנית העולם ששני אנשים , שני צעירים בונים לעצמם . כל שנעשה הוא
בבחינת בריאה חדשה , יצירה שלא היתה כמותה . והקפתה קדושה אינה נפגעת על-ידי צרכים אנושיים ,
אלא אדרבא מתעלה על ידם – כך נוסף לריקמת האנוש שלנו את התעלותה .
כתבתי לך כי כך אני נשמע יותר ונראה פחות
כתבתי לך כיוון שמכתב הוא מסמך כתוב ויש בו משהו בר-קיימא ורציתי זאת
כתבתי כיוון שרציתי לטעון אותך בחווית אמת אנושית שלי ושליך ושל כולנו.
ולא רציתי לזרות לרוח מילים , ברוגז בכעס או בכל צורה חיצונית אחרת
כתבתי מעומק הלב ואני תקווה שהלב השני ייתפש בדברים – והדברים ייתפשו בו
אני תקווה שגם זה צעד נוסף לקידום , לצעדיך הבוטחים שיבואו
שלך אריאל

